

ВРШАЧКИ ГЛАСНИК.

ЛИСТ ЗА МАТЕРИЈАЛНЕ И ПРОСВЕТНЕ ИНТЕРЕСЕ.

Излази сваке недеље на табаку.

Цена му је годишње . . . . . 4 форинта
 „ „ „ на по године . . . . . 2 „
 „ „ „ на четврт године . . . . . 1 „
 За Србију, Црну Гору, и остале стране земље
 6 фор. или 12 динара год.

Власник:

МИЛАН КАСАНОВИЋ.

Рукописи шаљу се уредништву а претплата администрацији
 Рукописи не враћају се натраг. Неплаћена писма не примају се.

ПОЈЕДИНИ БРОЈЕБИ ЮНОВ.

Огласима је цена од реда ситних слова

За први пут . . . . . 5 новч.
 „ други пут . . . . . 4 „
 „ трећи пут . . . . . 3 „
 сем билеговине од 30 новчића за сваки оглас
 За „припослано“ 50 новчића од реда.

Је ли оправдано?

Кад ово пишемо промишљамо на српске листове у Србији и Далмацији! Српски листови из Далмације, признајемо, у толико нас више занимају у колико од туђе пропаганде бране српско име и народност српску — а тако исто занимали би нас српски листови из свих српских крајева, где је суђено Српству да се на живот и смрт бори за свој опстанак; а ми радошћу бележимо чињеницу, да српски радикални листови у Угарској, или боље у бившој Војводини, па и у Троједници не прате само с највећом симпатијом борбу браће Срба на приморју за име и народност, него прате истом топликом симпатијом и борбу браће у Србији за њихова политичка и грађанска права. Или није истина, да смо се ми увек заузимали за све што је српско и за сваки српски напредак по целој Српству? Или није истина, да смо увек као Срби подизали наш глас у обрану Српства и на приморју и у Србији, кад год му је претила опасност колико од туђинаца толико, често пута, на жалост, и од рођених неких синова? Или није истина, да је наш овострани народ обавештен о свима догађајима у Далмацији, а нарочито у Србији, као да он у овим земљама и живи? А ко је за то највише заслужан? Наша штампа, која братском предусретљивошћу, а српском љубави прати све јавне српске ствари и изван ових земљама у којима живимо. И, наравно, било би и праведно

и корисно, да се тако ради и на спрам нас. Не кажемо и не тражимо ово ради нас, него ради опште ствари, ради узајамног спознавања и духовнога јединства, да знамо једни за друге, да се једни за друге интересујемо и једни другима спознамо њихове радости и невоље њихове. Као што ми обавештавамо, у интересу опште ствари, овамо наш оострани народ, ваљало би да наши колеге, новинари обавештавају ооострани. Као што ми братском симпатијом пратимо увек њихову борбу, тако исто ваљало би да прате и они нашу — тим пре и тим више, што смо ми Срби у Угарској и Троједници језгро Српства у Монархији а велика полуга српској духовној будућности на Балкану, што се ми, у овако огромноме броју, испремештани с толиким разнокрвним и разноверним елементима морамо очајно борити за свој опстанак и што је наша борба, кажимо једном отворено да нас свако чује и разуме, куд и камо озбиљнија од борбе у Србији, а важнија од борбе у Далмацији.

У Србији се боре странке између себе, у Далмацији једнокрвна браћа... Ми се боримо, да нам култура туђег народа и туђих народа не сруши нашу, да нам друге вере нашу не истребе!

Па ипак — како у томе изгледамо?

Жао нам је, али морамо истину казати, а кажемо је, не да икоме приговарамо или замерамо, него да онима, којима би правом могли и

приговорити и замерити поручимо — да се тргну.

Српски листови, који у Србији излазе у опште о нашим стварима никада не пишу, готово никада не расправљају, а ако кад год пренесу по коју вест (и то врло ретко) из којег оостраног листа, то је све!

Или није то жалосно? Ми се у Троједници очајно боримо да одржимо нашу аутономију (о политичкој још очајнијој борби овде не ћемо говорити — пошто ово није политички лист) да одржимо наше општине, цркве и школе. Тако и у Угарској. Боримо се против Хрватске и Мађарске пропаганде, боримо се против црквене јерархије, која овим пропагандама својим деловањем иде на руку — па је ли икада о томе озбиљно проговорио и један лист у Србији? Је ли нас икад узео у обрану, или ако баш то неће, је ли барем ту борбу нашу предочио браћи у Србији, да је и они схвате, да бар знају, да смо живи и како нам је?

Кад би ми према њиховој борби били овако равнодушни опет из схватљивих разлога и ако нам се не би смело опростити, а оно ни замерити, као што ми морамо замерити њиховој равнодушности према нама! Али да остаје и на самој „равнодушности“ ни по јада, него што је горе, многи Српски новинар у Србији кад хоће да нешто о нама напише, он тако неправдо напише, е би било боље и паметније да ћути; а то се догађа, јер не проучавају наш положај, не знају и не маре да знају

правац наше борбе, а често пута и с тога, што по неки хоће, богме и с Олимпа да нам диктирају, како се имамо владати.

А знате како? Да се свуд миримо — па и онда кад противници не ће мира, дакле да подлегнемо, јер, знате, по њиховоме новинарскоме рачуну тако захтевају „виши народни интереси.“

Увек код неких људи подмукла уображеност, увек воља, да командују, а за команду нису.

Или смо само један пут читали, како нам у Србији многи српски и то угледни листови замерају нашу борбу с јерархијом. А за што? За то, кажу они што с неслоге слаби народно тело.

Признајемо им и препоручујемо им: да и у Србији с проклетом неслоге слаби народно тело, само је та разлика, да народно тело онда слаби, када се народ због ситничарења цела и међусобно бори, али онда где се народ брани на бранику народних права и светиња, ту народно тело не слаби, оно се челичи, јача, оно се спрема за победу.

И с тога у Србији, ако ћемо право, нема места оној и онаковој борби између странака, јер сви су Срби и сви кажу да их предводи начело, да користе Србији. У нас је борба оправдана, јер је води народ против појединаца, за којима се крију они који Срби нису, а Србима о глави раде. —

Лепо је рећи и пријатно звучи порука нама овамо у бившој Војводини, да је наша борба између наро-

Г О В О Р.

Кога је говорио г. Ђура Цвејић приликом стого беседе врш. срп. цркв. пев. друштва.

У сваког народа појавила се по самом природном нагону жеља, да своје осећаје искажу на лепши и заосцији начин, него ли што се то може постићи обичним говором. Та жеља створила је п е с м у, која је управо прави израз душе, прави израз човекових осећаја. Сама природа приморала је све народе, да негују песму, јер у песми лежи нека виша моћ, која човека одушевљава и крепи, која га теши и лечи му душу, једном рећу она је за људе пужна врлина те је за те људи евентуално народи започели неговати. Кољико се песма развијала у појединих народа, до каквог је савршенства доћи могла, то је све зависило од самог народа, односно његовог карактера.

И наш народ почео је неговати песму и већ у почетку свога неговања показао се у народу нашем велики дар и велика способност за песничке умотворе. Тај дар и та наклоност огледа се у нашој народној поезији, с којом се ретко која поезија осталих народа даје сравнити, а камо ли тек да је надмашава. Овај факт уверава нас, да је сама природа добро усудила клици поезије у народном створу нашем, да се та природна клица морала даље развијати, па врешеном донети и берљетна плода. Тај берљетни плод јесте, као што рекох наша народна поезија, наша народна песма.

Народ је стварао песме по наравно није био задовољан само са стварањем, јер природна

последница стварања песама јесте певање, тај највиши и лепши начин изражавања мисли и осећаја, па је и народ наш стварајући песме, почео их и певати. Народ је певао песме, по у народу беше нарочитих људи певача, који су те песме певали, распростирали по народу, њима га увеселавали, одушевљавали и тешили. Ти нарочити људи певачи, је су наши славни гуслари.

Они су особито онда стекли много заслуга, када нам је народ потпао под Турке, када му била врло нужна моћ песме, која храбри душу, одушевљава ју, подстркава на истрајност и даје наде у лепшу будућност. Ову своју културну мисију гуслари су врло савесно вршили и плод њихова рада показао се у народном устанку, који донесе Србима ослобођење и савиш је основано, да су песма и гуслари релативно много допринели народном ослобођењу. Но гуслара није дуго било после ослобођења, њих је све више и више нестајало, па и ако је времем њих нестајало, који су неговали и распростирали песму, ипак није нестао песме, јер гуслари до-бши своје заменике, који примише у главном на се културну мисију њихову и проширише ју према духу новјег времена. Место појединих распростирача народних песама, место наших гуслара, почели су тада постајати читава удружења, који добише назив певачка удружења или насније и певачке школе.

Задатак гуслара беше, да било народним, било својих песмама олемене душу и срце свога народа, да га одушевљавају, храбре светлим небројеним примерима својих предака, да не кло-не у свом тужном ројетву и да се свагда јуначки бори за своју независност и своју слободу. Тај задатак гуслара примише певачка удружења у неколико и реорганизоваше га

према напретку човечанства. Данашња певачка удружења могла би се назвати модерни гуслари и задатак им је да буде национално свест, да чувају, негују и распростирају песничке умотворе народне по самом народу а по модерном напредовању, да уносе у народ и друге лепе песничке умотворе осталих образованих народа, да њима народ поучавају и олеменавају. Па и начин певања није више старит. ј. природан, већ нега замењује научни, и отуда и добише певачка удружења своје школе, у којима се учи нотално певање. Поред начина певања разликује се данас и начин распростирања песама. Пређе за време гуслара скупљао би се народ наш под ведрим небом испод каквог гладовитог дрвећа одакле би му гуслар гудио уз гусле и певао све лепше и лепше песме, народ је уживао, одушевљавао се и у том одушевљењу узхватно би се у колу на се тако провађао. Но данашњи еманциповани век донео је са собом постанак забава, у данашњем облику, на којима се шире у првој линији наравно наше песме а за тим и друге лепе песме осталих народа, — на којима долазимо међу собом у ближи додир и на којима нам се пружа прилика, да се сложимо и одушевљено провеселимо напajaјући се на песничком изливу душевнога извора. Данас се дакле и начин распростирања песама разликује од ондашњег, постао је углавном и реорганизован је према модерном духу напредовања.

Из свега се види да су гуслари бацили по-стинку певачких удружења, само се наравно у току времена са светским развитком и ова културна установа све већма развијала, па тако до-ђосмо до певачких дружина. Какова огромна корист лежи у овој културној установи и какав племени и узвишени задатак њу руководи, др-

жим да данас већ свако знаде, види се и оту-да, што се у овдашњем Српству ретко налази каквово мало веће место, које неби имало певачког друштва.

Ову велику корист и племенити задатак певачког друштва, увидеше и наши родољубиви Вршчани те се још пре 26 година одушевљено скупише и сложено закључише, да нам оснују једно такво културно друштво. Заиста дело њихово достојно је сваке хвале а тим више, што се они међу првима у овдашњем српству дигосе, да нам створе певачко друштво.

Намера њихова није осуђењена, семе рода бачено је на плодно земљиште, јер наши вршчани прегоше одмах свом снагом, да остваре ту намеру наших појединих родољуба. И након кратког времена ми добисмо своје друштво, које се — хвала свети Вршчани — до данашњег дана лепо одржало, учврстило, напредовало, коме може служити на дилку и оно што је пре две године могло прославити 25-годишњицу свога постанка а ове године овом приликом своју стоту беседу. Јена појава у биографији нашег друштва, ал уједно и добар доказ, да је грађанство наше свесно, да је наше друштво тачно схватило свој узвишени позив и да је према истоме тачно и вршила своју културну мисију.

Да може друштво и на даље постојати, те још више и савесније радити на својем одређеном пољу, да може очувати па и повећати онај леши глас који је себи до сада прибавило зависи у првом реду од суделујућих чланова а у другом реду од осталих грађана. Чланови суделујући морају свагда свесни бити своје дужности морају и без прописаног дисциплинарног надзора тачно испуњавати своје одређене дужности, јер се у том баш показује да ли ми друштво мо-

да и јерархије бесмислена, дакле да се у интересу слоге измиримо. Лепо је, кад нам из Србије и из Далмације кажу: за што се завађамо? али није лепо, ако тако поручују а тако кажу, а нису обавештени о правој стању ствари; није лепо и осуде је достојно, ако не разумеју нашу борбу, а хоће да нам буду — учитељи!

Данашња јерархија е њезиним јој представником Георгијем Бранковићем, то је несрећа наша. Она у свој целини представља на културно-просветноме пољу оностраног Српства: дух мађаризације! О политици не говоримо, а да смемо, шта не би могли казати? Али и у културноме погледу борити се против данашњег патријарха и његових планова значи: борити се против несрпскога духа, који хоће да уништи српски дух.

И кад је ово овако, је ли озбиљна порука, да се миримо. С киме? Не, мира не ћемо, ми хоћемо борбе, јер нам је у борби спас, а они који нама поручују да се миримо, нека поруче јерархији да више не греша, бива нека нас браћа у Србији и Далмацији помогну у нашој тешкој и очајној борби за наша права, као што ми помажемо њих, соколећи их, бодрећи их на истрајну борбу.

Знамо њима је тешко о нашим стварима писати, јер их не разумеју. Али то је за осуду. Жалосно је, да може у Српству постојати и један српски новинар а да не позна у прете стање целог Српства. А колико је код нас Срба таквих новинара? Али, кад је већ тако и кад не познају наше околности, онда боље је да се и не пуштају у расправљања — да ћуте! Јер лако је рећи да се сложимо и свима угодити, али што би они нама казали, да ми осудимо њихову борбу и онима у Далмацији речемо: сложите се с Хрватима! А онима у Србији: радикали пружите руке либералима? Викнули би на нас ма да он наша препорука била уменија јер су нам Хрвати браћа, а и либерали су Срби — а што се тиче смерова патријархових нити су братски, нити су српски — него: мађарски!

Ово смо имали казати, јер нам

крено лежи на срцу, а од тога омет зависи друштвени опстанак и напредак. Чланови морају у свему показивати много повртована, а мало себичности, морају са свом снагом борити се за искључиви задатак друштвени, па и ако се појединима кад кад у друштву не би што шта допадало, не треба тога ради да глону и напуштају само друштво, већ као прави родољуби и искрени пријатељи друштва требају и морају баш онда да остану у њему, те да озбиљно пораде на томе, да уклоне оне мале размичице и интересе које би се можда по њиховом мишљењу изродиле у друштву и које сметају раду његову. Учинили тако одаказују, да ми друштво искрено лежи на срцу и да су достојни носници племенитог задатка друштвеног, а у противном случају никако, јер дела вреде а празне речи ништа не вреде и тиме баш јасно доказују, да им много више стало до својих страначких личних интереса, до своје сујете и славољубља не жели до самог интереса друштвеног.

У друштву смо као чланови друштва сви једнаки, међу нама треба да влада трајна слога, нас треба да одушевљава она узвишена мисија на којој друштво мора радити, она треба да нам даје снаге и да нас узбуђује на искрен, озбиљан и истрајан рад. Наше је друштво чисто културна установа, у њему дакле нема и не сме бити места политици. Нас треба да руководе прана српска, родољубива начела, ми требамо свагда добро да имамо на уву целу, рад које су друштва овакове природе основана, па према томе морамо сви до једног озбиљно да порадимо, да се што савесније остварује друштвени задатак, те да можемо на тај начин што више користити својом роду. Овако и нисавоо друштво може друштво напредовати, овако и нисавоо друштво може савесно вршити своју мисију, дочекати небројених година, које ће бити оваћене лепим плодом друштвеног рада. Да тај плод рада друштвеног буде заиста леп, рекао сам већ зависно у првој линији од свих чланова суделујућих а у другој и од осталих грађана вршача, они

је учитељски тон наших колега — новинара досадио, јер нам се чини, да је већ време, да тражимо у замену моралне помоћи од њих, као што је и ми њима дајемо. Ми проучавамо њихову борбу и обавештези о свему знамо као и они да се за њих боримо. За што и они не проучавају нашу? Је ли лепо, је ли братски да нам данас намећу слогу е Бранковићем? А, када су већ и то учинили, за што нису својим читаоцима растумачили, што ради тај Бранковић, предочили им нашу аутономију, и први „јединствени статут“ како тој аутономији прети?

Та вађа ни онострано Српство није без свести, вађа се не бори овако — из обести!? Шта више ми овамо смо увек давали најсветлијих примера српске свести, па с тога се и подигла на нас и хала и врана.

Не верујемо, да ће ове речи увредити кога — али ако и увреде не тиче нас се. У име српске мисли захтевамо да нас српски новинари морално помажу. Захтевамо, а не просимо. Као што ми помажемо њих, морају и они нас — а у првом реду, да уче наш положај и наше стање! Је ли оправдано?

Радикал.

У име части.

Проговорићу две три речи у име своје части, на коју су многи нитковски клеветници нападали. Нисам славољубљив и славољубље сматрам за један од највећих порока, али јесам честољубив, јер колико је човек достојан осуде ако све ради с гледишта личнога славољубља, толико је исто — ако ништа не ради с гледишта честољубља.

Када сам напустио «Напредак» и позван од срп. нар. радикалне странке за главног сарајевског «Заставе» између неких листа напада ме и «Српска Застава» орган либералне странке у Србији велећи, да је она била из тога уверена, да сам ја «Напредак» служио циљевима босанске владе. што сам писао да је «сарајевски митрополит челик — родољуб и искрени до-бротвор српскога народа!»; А «Српска Застава» није онда тако мишљела, шта ваше «згрозила се на моје писане», јер онакова човека као, што је сарајевски митрополит Николајевић бранили „значај културни шпиконски пред министром Калајом“.

треба да потпомажу друштво материјално и морално, јер без њихове помоћи не може друштво постојати, а кад би нестало друштва волне последице тога, морало би осетити и наше цело српско грађанство. Да до тога не дође дужност је нас вршчана, да према могућности потпомажемо своје друштво, а потпомоћи ће мога на тај начин, ако се способни грађани за певане унеују за суделујуће чланове а остали за потпомогаће, затим да уредно посећујемо друштвене забаве, јер тиме пружамо друштву материјалне користи а себи личну душевну храну, која храни и одржава наш српски дух и нашу српску свест; а то нам је задано нужно при овако-вним данашњим приликама.

Слога, воља, повртована и истрајности мора бити код свих чланова и осталих грађана па ће се онда заједно одржати наше друштво а усљед његова одржања, одржаваће се и наша национална свест.

Ми и онако данас врло једно стојимо, потиснута смо скоро са свију поља, једино је још културно поље, на ком се можемо по најслободније и најнезависније кретати, бацимо се дакле свом снагом на то поље, радимо на њему озбиљно, да надокнадимо оно што смо изгубили и што губимо на осталим пољима. Култура је и онако једини моћан фактор одприсуднога значаја у животу сваког народа, од ње зависи опстанак и напредак народни, она ће и нама кад-тад прибавити заоконану слободу на осталим пољима нашега рада.

И наше је друштво културна установа, чувајмо га дакле, бранимо га, штитимо га, а они ће нам давати снаге за одржање наше народности, немојмо никад поред личних и себичних интереса да занемарујемо узвишени интерес друштвени, будимо свесни и имајмо свагда добро на уму, лозинку друштвену „Не дајемо се“.

У то име нека је светла данашња прослава и дао би Бог, да друштво наше свагда иде путем добрих и правих па да дочека 50 а и 100. годишњу прославу свога остатка.

Растворите 8. бр. „Српске Заставе“ од г. 1892. и уверите се о свему овоме.

Ја разумем. Као обично и овог пута либерална господа «поштењаци» нису схватили ствар с гледишта правде и истине, а при писању није их руководило никакво начело. Новосадска «Застава» радикални је орган, а «Срп. Застава» либерални — и то је код нас, на жалост, довољно, да се пуца, наваљује, сумњачи, подваљује само ако си радикал — а твоји противници: либерали.

Да „Срп. Застава“ није била искрена, да онда, када ме је нападала због митрополита Николајевића није пресудивала ствари на основу истине, па и српских интереса ја сам се тек сада најбоље уверио. Баш данас добио сам 92. бр. „Срп. Заставе“ од о. г. и у њему читам чланак: не ваља то! А што не ваља? Не ваља. Кажу господа око „Срп. Заставе“ што је један радикални лист наша митрополита Николајевића, а не ваља с тога, *нише од речи до речи* „С. Застава“: јер рећи да је митрополит сарајевски лажан пријатељ народа свога, јер показује новац искључиво православним школама по налогу владиног, или другачије, влада земаљска даје му кад 10 кад 20 хиљада да их даје православним општинама и да се помешу њих гаји и подиже српски дух у малих Српчића, да се они спремају за извршноће народне мисли и достојне потомке својих предака — не значи ништа друго до бесмислицу или гадно спекулисање са осећајима народним.“

А ишло даље каже исти лист: „сарајевски митрополит човек је стар, слаб и немоћан али му није старо и осећање дужности доброг пастира; па против оно је врло младо, што је већ у толико прилика показало својим богатим даровима најважнијим установама народним.“

Овако пише овај исти лист и овако брани сарајевског митрополита, који је пре две године овако страшно мене нападао, што сам ја онда овако писао и овако га бранио, као он данас.

Где је озбиљност? Где је новинарско поштење?

Свакако ја ово садашње писање либералнога листа одобравам, јер одговара истини. За мене је и данас Николајевић најчеститији од свих српско-православних митрополита. Не кажем, да је он други Св. Сава — то не! Али да свим жаром своје душе љуби свој народ, да према својим силама увек ради за свој народ, то кажем и увек ћу говорити, јер је то моје мишљење, што је моје уверење, а ја с уверењем не шеврам, као либерална господа; јер ма да они данас хвале митрополита, што ја одобравам, не хвале га ни данас из уверења, као што га онда нису из уверења ни нападали. Онда су га нападали једино за инад једноме сарајевског радикалнога листа — данас га хвале за инад, што га је један радикални лист нашао.

Оваким гнусним начином расправљања јавних ствари, хоћемо ли ми ишта постићи, ишта створити?

Сумњам.

Дубровник, 17. маја.

А. Стражић.

Писмо из Дубровника

„На т. з. месту „пољани“, између властеецевих двора српских племића Ђорђевића и Кабожића већ су почели вештачари градити подножје, на којему ће поставити споменик најславнијег српскога вјесника Ивана Гундулића.“

Вијест, да ће на ову прославу поврјети Србадија из свијех мјеста и покрајина обрадовала је све нас, а и како не ће! Та и ми смо Срби и ако нијесмо православне вјере — али смо Срби по крви и имену. Срби по језику и обичајима. Током толикијех вијекова раздјељени и несретном судбином једини од друге одијељени, као кад су се између нас понајјестали душмани наши па нам не дају да једни другејем пружимо братске руке — радосни смо кад се сјетимо да ћемо се састати у Дубровнику око споменика онога, који ће нам представљати српску славу и величину, и једни другејем изјавити све јаде наше, једни друге охробрити, оочајити и у име свете ејени бесмртног нам Ђеда Гундулића заклетти — да се боримо за права наша, за славу имена нашега, и у тој борби истрајемо до последњег издицаја.

Мален је наш град, али су велика срца наша и вјерујте нам, браћо из несусеђене Војводине, стари борци са Милетићева

браника примићемо вас не као госте не као браћу... него као крв од наше крви, као кад мајка од своја наручаја прима дјетцу која су јој од срца одпала и сада јој се омет око срца савијају — а Дубровник у културноме погледу бијаше мајка Србадије, духом просвјете озарене — овај данас мртви апатични, запуштена Дубровник, који ми изгледа, да је тужно, несвесело под теретом тешке судбине приклонно старачку главу и очекује вас, радосну Србадију, да га српском прјесном и српском славом раздрagate...

Невистинити су они гласови у њекијем хрватскијем листовима, као да ће влада ову славу забранити.

Нијесмо пријатељи владе и не можемо јој бити, јер је тешко и замислити већег немара од њезина, да у свакоме погледу заустуи ову дивну покрајину, ове заробне обале јадранскога мора; али радо признајемо да влада до сада ни једним чином није показала, да ће се умијешати у ову прославу, а још мање, да ће је забранити. Знамо ми откуд се и за што се распростиру ови гласови.

Хрватима је криво, што Срби подижу споменик, криво им је, што ће слава испастити у чисто српском духу, криво им је, што знају, да ће на прославу поврјети Србадија из свијех, па и најдаљнијех земаља — па да колико толико ураде, да прослава не испадне политички, плаше владино забраном једино с тога, вјерујте ми, да би им многи Срби повјеровали и тако не дошли на прославу, а ми смо више него увјерени да би се они, Хрвати (браћа наша у словенетцу!) од срца радовали само, кад би их влада послужала и прославу збиља забранила. Ако ово није небратски, ако ово није варварски, да овако браћа против браће раде на чисто просвјетноме пољу — онда нема варварства ни у Африци!

А имају ли права Хрвати да се љуте? Ако се прослава приређује у српском духу, приређује је Дубровчани. Дакле? Дакле је јасно, да ми Дубровчани осећајемо да смо Срби и по што смо Срби било би смијешно, не: било би поадо да свечаност не приредимо у српском духу. Али ми нијесмо мисли они! Када су Хрвати у Мађарској подизали споменик фратру Качићу свакога су позвали на прославу, само не Србе! Ми смо пак позвали Хрвате, јер их сматрамо словенима и увјерени смо, да ће прослава великога Србина Гундулића бити само онда достојна његове славе и имена, ако се око његова споменика окупе прваци и синови свијех словенскијех народа, јер ми не тјерамо шовинизам. Све што радимо, радимо највише са српског па онда са словенскога гледишта!

Дубровчанин

из Мишариног дућана

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА.

Мостар — Маја.

Наш Дон Фране, vulgo о н и н о н и вешто се узумао. Чисто му неправо. Када не иде добро његовом трбуху брига нега и за — Хрвате Кажу наљуто се на своје патроне. Обещали па не испунили... а по што дон Фране бијаше вједак фратор капучинскога реда свак знаде, да је живио од милостије, али како ми Мостарци кажемо: од калашлука. Сад више није фратор. Ред га је избацио, како се прича и он је постао расфратар, који живи од бакшиша.

Еле што јест, а што најне нећу да расправљам, али по свој прилици да се је Дон Фране из руке истргнуо бакшиш.

Тако кажу његови интимни. Не види се у „bier halu“ гдје долазе лијене келнерице разумје се само да послужују, јер што се тиче морала, у ту госпођу данас овамо не смије нико дирати.

Сад на друго. Из Требиња долазе лијеви гласови. Онамо се овихјех дана доселомо неки млади трговачи без напитада да онамо стече капитал и у мјесто фирме на вратима дућана, ставио је балегу у уста, па све балеге: како смо ми Срби хуље Није нам то жао, жао би нам било, када би нас такве хуље браниле. Али нам је неправо зашто наша полиција у извијеснијем часовима не закљони шакама уши. Рекали би: дошли и гладовићи и гадовићи да нас грде, али хвала Богу, вада их полиција не чује.

А овако? Овако растварамо књигу закона и уздишемо над оним параграфом о дражењу народности и јавноме вријеђању. — Хтјели би да параграфи не буду мртва слова и — ништа више.

Што се више приближује дан открића

Гундулићева споменика, ми се све више радујемо, спремамо се, да у што лепшем броју полетимо у Дубровник и да прославимо успомену бесмртнога pjesника Српства у — срцу «Српске Хрватске».

Ма баш, да пуцнеш од смијеха. Пош Дукљанин основао Црвену Хрватску, а Гундулић као „за знад“ постао Србин.

«Glas Hercegovca» бљује од вједа на дубровачку Србадију, како се усудила назвати Србином онога који се родио у Црвеној — а ми? Ми се смијемо и уживамо, како ће та биједна Црвена на посљетку свитати од јектине!

Говоре нам и плаше нас, да ћемо се разочарати. Бива да су Дубровчани постали „свијесни“ и увидјели е су Хрвати.

Не вјерујемо! Знате зашто? Јер баш они, који нам то говоре, бијесне на Дубровчане — јер су Срби!

Плаше нас и пише, да ће влада даљатински забранити светковину. Не вјерујемо а и када би вјеровали не плашимо се... прослава ће бити у моралном погледу још величанственија. Није нам толико до тога да се забављамо и веселимо, али нам је све до тога — да Српскоме генију одамо заслужну пошту. Кад ступимо у његово родно мјесто растворићемо наша срца и према споменнику Гундулића зајевати: „Љубимо те наша дико!“

Ми знамо шта је Хрватима, жао им је е не пократише и Гундулића, као и Качића. Али нека их... нека! Сад је њихово вријеме гријеха, доћиће и вријеме вајања. Кајаће се они до деветог кољена за оно, што данас реде и над им будемо прстом казивали њихове гријехе, пећи ће их усвијано гвојђе гриже савјести, а нико им не ће помоћи, па ни расфратар Фране „Они-нови“... с његовијем бројаницама!

Херцеговче.

ДО ПИС.

СОМБОР.

Приправнички мајалес.

Већ је било говора у једном од прошлх бројева овога листа о сомборској препарандији и о приправницима — и о владајућем трудежу. — Сад пак узимам себи ту слободу, да прозорим и о једној лепој ствари, о једном живљем покрету будућих учитеља.

Трећи дан Духова у уторак беху приправници првог разреда, дакле искључиво само и р в о г разреда приредили мајалес са лепим програмом у варошкој шуми, који је тако јако био посећен, као можда још ни један од сад. Све до пред ноћ, младеж се најоладније и најљуљудије веселила и забављала игром песмом и свирком, а највећи утисак учинила су српске игре: сељанчица зашлет, шумадина и негодница. Што су ове игре уведене код нас у Сомбор имамо да захвалимо г. Мити Калићу професору. Пред вече око шест сахата беше одпочет програм са Пачујевом «М о л и т в о м» коју је мешовити збор, под короветвом свога једнога колеге, лепо и складно одпевао. У кору видесмо до 50 певача и певачица, дакле кор је доста велик и јак, али због силног окодо стојећег света и због шуме, учинило нам се на неким местима која су «вијано» певана да је слаб. После ове песме отпевао је г. Војин Жуцански тенорско од Јенка уз пратњу хармонума «Где си душо, где си рајно!» Његов извиредни глас многим се допао, а пратња је такође лепа.

Да не би одуговлачио, само ћу да споменем песме које су после горенаведеног следовале: „Где тицице“ од Цве, „Кад из јутра...“ сив Н. Мартиновића, композиција Вл. Каракашевића, и „Коло“ од Пачуа, а пре ових, декламовао је г. Жарко Јовановић изврени декламатор Љубе Ненадовића „Шетња једног стенографа по вашару“ и то тако вештачки, да је управо право дивљење изазвао, нарочито му је пак добро пошло за руком имитирање разних гласова.

Многи су на жалост од присутних на овој лепој забави, само зато били, да из паноси поједине пијесе измечевају, што је за цело за осуду, а највише пак таквих пакосница било је баш између њихових старијих колега из Ш. разреда којима је противно што они имају так и леп кор, који њихов далеко надмашује, а и између певача је така разлика, као што по реч од неба до земље. Да споменем још, да међу овим младим и сваке хвале достојним певачима има и таквих в у тенору и басу што пењу „с“, а узевши у обзир да они други

у своје кору апсолутно немају ни једног једитог басисту, које замењују неке „баритонисте“, који се у кору готово никакво и не чују, можемо већ из тога представити себи велику разлику између певача та два кора. И после овог драги читаоци изводите пресудити и сами, каква будућност предстоји тим младим људима, који у овом младом добу своје на своје млађе — али куд и како напреднаје — другове злобе и пакосте.

Та има ли од тог што гнусније, грозније и страшније!?

Ето то је на жалост доказ и сведоштво њиховог сиромаштва, који нарочито њихов морал карактеристиче. Морал оних, који ево сад за неколико дана оће да уче српску децу и народ. Еј српски народе, нашто си спао, од кога изчекујеш просвећење свога подмлада, од кога ти будућност зависи! Разуме се да у кулоу има и по које ошенично зрно, али има боме и 1 така што незна 1 пут 1. и тај „кукољ“ оће зар тужан да учи народ! За сад доста нека буде, другом ћу приликом продужити о другим нашим стварима.

Један гост.

НОВОСТИ ИЗ МЕСТА

Високи гост. У уторак у 10 сахата присеће његово ц. к. височанство надвојвода Јосиф ради инципирања оvd. хонведке пуковније. Његово височанство бавиће се овде само један дан, а одсепће у хотелу Милекеровом Н. в. је сваки сфициозан дочек забранило, но наше вар. претставништво закључило је да Н. в. свакако свечано дочека.

Ми са наше стране умољавамо грађанство које станује у улицама почев од жељезнице па до Милекера, да своје станове украсе и осветле, како би се одала достојна пошта оваком високом госту.

10-годишњица. Наш градоначелник г. Јован Семајер прославиће 28. о. м. са својим пристаицама 10-годишњу славу свог «ревностног» рада. На ову прославу, од стране приређивачког одбора, позвата су сва цев. друштва, па тако и наше српско. Дали ће наше цев. друштво суделовати, идемо да видимо. Ми, да много не дуљимо, но да будемо искрени, ми се нукоколико не слажемо, па чак смо и противни оваковим свечаностима које немају никакве цели, доли да се другој противничкој странци покаже: «гле како је народ уз мене,» а овамо они сами из својих рођених депова све подмирују и свечаност стварају што по веле «вештачки» Кад се већ хтело нешто да учини, онда је у првој линији позвано било наше варошко претставништво и ово је требало да донесе у скупштини предлог **једногласан** за прославу 10-годишњег рада своје градоначелнику, а никакво његови чиновници, пријатељи и једномисленици. Ето тако би имала форму своју та 10-годишња слава, а овако никакво. А зашто се није учинило онако као што приметисмо, мислимо да није потребно коментара.

Излет. Наша занатлијека читаоница, приређује 31. о. м. у понедељак излет у шуми на „превали“ Ми упозоримо наше п. н. грађанство и молимо га да при овом излету што обилатије присуствује. Све забаве које приређује ова вредна управа читаоничка, могу се с правом назвати да су у правом смислу српске, те е тога и заслужују сваку хвалу. За улаз плаћа се 30. нов. од особе, а полазак уутру обзнаниће Келерова банда.

Проучавање. Министар правде одредио је судију краљев. табле из Сегедина г. Карла Гречак, нашег земљача и другогодишњег земаљ. посланика за варош Вршац, да проуча православно цркв. право. Извесно ради новог закона о грађанском браку и увађању цркв. матрикула.

Преминуо. У четвртак око 4 сата у јутру преминуо је у својој 48. год. живота оvd. чиновник мајистрата, известиоц сирочадског стола, г. др. Светозар Васић а сахрањен је сутра-дан у 5 сахата по подне уз велико саучешће оvd. грађанства. При спроводу и опелу певало је наше срп. цркв. певачко друштво. Овомештво свештенство је сво заступљено било, а и његово високопроештенство присуствовало је при опелу. Неможемо а да не приметимо г. Милутину

Трбићу оvd. пароку, да при оваковим тужним приликама нема никакво места смеху; док ожалосћени плачу и ридају дотле нема форме, а још више недоликује то свештенику једном да се разговара и смеје. Ако је њему до разговора и до смеха било, то да је оставио за после погреб а не баш у цркви на видуку оноликог света па још и пред својим епископом. Тако ми схваћамо и држимо да ће сваки без разлике осудити поступак г. М. Трбића. Смејању је место: на улици, царкусу и комедији, а никакво у цркви па још при оваковим приликама.

Мајалес. Као што смо јавили, наше вредно цркв. цев. друштво, приредило је други дан Духова излет у шуми на „превали.“ И поред неугодног времена излет је опет добро заступљен био.

Излосеба. Ученици занат. школе приређиће изложбу својих рукотворина 11. јуна п. р. к у просторијама школским.

Изостао. Подлистак „Страшна бароница“ изостао је из овог броја усљод нагомиланог материјала.

Дво осласку. Варошки претставник Јован Гумбингер поднео је оставку на своје место.

Излет. Оvd. реални у договору са својим наставницима приредили су у прегру излет у шуми, који је врло добро заступљен био.

Телефон Вршац-Карлсдорф већ је готова и тако ће вршчани имати прилике да се помоћу овога разговарају с карлсдорфчанима.

Менаџерија Овде је приспела једна добро уређена менаџерија и смештена је на малој пијаци. Види оглас на последњој страни.

Један ученик потребан је Касановићевој штампарији. Ступити може одма. Првенство има онај, који поред српског и немачким језиком влада.

ОБЈАВА.

24. ланца ораће земље са излазом

Кућу № 1651 у дворској улици продаје

Ј. Н. Богдановић.

ИЗ СРПСКОГ СВЕТА.

Избори у Србији. Као што јављају Београдске новине, резултат избора народних посланика за сад је овакав: 112 радикала, 12 напредњака и један либерал!

Састајак краља Александра I. са краљицом Наталијом. Краљ Александар I. се састао са својом матером, краљицом Наталијом 8. (20.) о. м. под Кладовом. Полуразваљени зидови кладовски одавни нису видели тако дирљива и лепа призора, као што је овај састајак краљевског сина са својом млаом мајком Краљ Александар је на лађи „Дренково“ пошао на сусрет лађи „Фердинанду Макс“, на којој је долазила краљица Наталија. Краљичина лађа се мало задоцнила, што је младога краља узбудило, а то се видело на нешто победелом лицу му Краљ је непрестано гледао кроз дурбин низ воду и само је онда суштало дурбин, кад је хтео да намести своје наочаре. Око полаз 6 часова краљ сав раздраган брзо спусти дурбин, викинувши бродском капетану што стајаше до њега: «Видим дам!» И заиста кроз кратко време појави се краљичина лађа, кад се лађе приближише једна другој, краљ је махао марамом према краљици, која је тако исто враћала поздрав. Нису ни прикоцали лађе како треба, а млади краљ, обузет неизмерно синовљом радошћу, полети у наручја својој давно невиђеној мајци кличући: **мама, мама!** Краљица га Наталија са раширени руку и узвиком: **„Саша, мој мили Саша!“** плачући од радости дочека и матерински стаде грдити и љубити. Тако су дуго остали загрљени мати и син, а околина је ћутећи гледала тај привор, који је многе до суза тронуо. Тек кад је млади краљ узео под руку своју матер, да је преведе на „Дреново“ осу се бурно: «живели!» на обадве лађе и обале, где је било на хиљаде испуњеног народа. Тако је краљица Наталија после толиког времена видела опет свог милог Сашу, сада већ као краља Александра I.

Никола Пашић вођа радикалне странке у Србији именован је за посланика у Петроград. На челу радикалне странке пак истајанут је садашњи председник државног савета г. Велимировић.

Отворен стечај. Српска православна црквеношколска општина у Бос. Новом отворила је стечај на учитељско место, с којим је скопчана плата од 600 фор., слободан стан и огрев. Рок пријављивању до 1. августа о. г. Првенство ће имати они, који су ожевени с учитељцом, која би ручни рад предавала. Школа је четвороразредна.

Поп — самоубица. Румунски свештеник у Гладни Јован Чоран, обесмо се је у очи Спасов дана о. г. у својој соби после вечерња. Кад су га нашли био је већ сасвим хладан.

СЛОВЕНСТВО.

— Најновије поплаве у Румунији нанеле су штете на 15 милиона динара. Вода је уништила преко 200000 хектара обделаног земљишта.

У Русији цар, како јавља „Пол. Ко-респ.“ наредио је, да се Црноморска руска флота појача још двома оклопницама.

У Бугарској је прослављен свечано празник Ђирило и Методије.

* Грчки краљ и краљица походили су пре неки дан француску ескадру и доручковали на броду „Формидабл“, и том приликом напијене су срдачне здравце.

[ ] «Тажмеу» јављају из Петрограда, да ће руски цар, за време свечаности у Москви, издати један манифест о бугарскоме питању.

(*) Народни либерали у Румунији пре неколико дана растурили су преко својих агената у Плојешту и Букурешту плакате револуционарне и злочиничке садржине. Петражни судија у Плојешту издао је налог да се ухапсе два агента, који су те памфлете штампали и растурили. — Бернеску врати ће се кроз који дан из Париза у Букурешт за тим ће настати преговарање за његово поновно ступање у либералну странку. Захтевају да се он одмах за вођу либерала прогласи.

ИЗ БЕЛОГ СВЕТА.

У Бечу се 13 ов. м. састао филозошки конгрес, подељен у 10 секција.

Тарна полиција у Чикагу наишла је на покушај крађе у шпацијарском одељку на светској изложби. Ловови су земљу прокопали и хтели дићи драгоцености на једну четвртину милиона долара.

Из Трста јављају, да у горњој Италији трву већ неколико дана плаховите кише, и да су реке По, Танапо и многе друге изашле из корита и узасне штете свуда починише.

РАЗНО.

— Кошт и Срби. Бивши министар Гарашанин саопштио је у «Виделу», како је његов отац, Илија Гарашанин, Коштутовој жени децембра 1849. помогао, да под именом Марије Бломфелд побегне преко Србије у Цариград своје мужу. Особито је занимљиво писмо Лајоша Кошута, у којем се он захваљује Илији Гарашанину, што је његова жена у Србији нашла не само склоништа, но и великодушан пријем и племениту пажњу пред којом се са великим поштовањем мора поклонити сваки осетљив човек. Назад завршује Кошт овако: «Нека би Бог излио свој најобилатнији благослов на Вашу племениту земљу (Србију) и нека би дао, да њен витешки народ, који има у себи тако многе елементе за лепо будућност, буде вагда слободан, велик и славан».

— Исељавање у Америку. Хиљадама људи сели се сваке године у Америку мислећи да ће тамо боље и лакше живити, па и обогатити се. Тако се из Аустро-угарске иселило 1889. год. 34.174, год. 1890. њих 26.199, год. 1891. њих 71.042, човека.

— Подземна жељезница. До сада је у Јевропи само Лондон имао жељезницу под земљом, а сад, како једне пештанске новине јављају, изгледа су, да ће Будимпешта бити друга варош у Јевропи, која ће да има жељезницу испод земље.

— Становништво у Русији. По званично састављеној статистици, од централног статистичког одбора. Ианоси број становника у педесет гувернија и 10 пољских 96.410.402 Пошто је број становника у Финској износило 2.2 милијуна, 1885. а год. 1890. 2.4 милијуна, становништво пак Кубана и Терека већ год. 1885. 2.59 милијуна, то се може

узета, да становништво европске Русије износи данас око 102 милијуна. Што се тиче великих вароши, то је по службеним подацима у Петрограду 956.206 становника према 801.303 год. 1885. Москва има 753.669. Варшава (1890) 443.426. Одеса 304.000. Рига 175.322. Харков 171.416. Кијев 165.586. Казан 139.915. Лод 125.227. Саратов 122.829. Кишињев 120.074. Вијна 102.845.

— Златна прича. Један кримар у Бечу досетио се пре више година, како ће да добије многе госте. У новинама и плакатима позива публику да дође у његову крчму и да из ње однесе златну ариунгу. У објашњењу свом саопштавао је, да у бурету с ариунгама има једна, у коју је турно златан дукат. Ко дакле добије ту златну ариунгу, тај ће добити и дукат у њој. Стогинума навалише људи у његову крчму, јер се сваки надао, да ће за неколико крајцара добити обећани дукат. Глевоји поједе и пет и шест ариунга. Може се мислити, да је слана ариунга учинила своје — силно се пиће потроши. Најпосле, кад су се потрошиле скоро све ариунге, те су у бурету већ и дво видела, доби један кројачки кафа златну ариунгу.

Припослано*)

Јавна проба.

Г. ЛОБАНУ СЕМАЈЕРУ
градоначелнику
у МЕСТУ.

Пошто је од стране порезног звања, против сваког закона, без да сам ја о том извештен, српско прв. општин. председнику г. Ђури Љевићу достављено да мој порезни дуг износи 550 фр. што у ствари никако не стоји, то се овим обраћајем јавно на врховну власт, а та је у особи нашег г. градоначелника, с тим, да ову ствар у интересу како мом тако и у интересу вароши извидети изволи, у толико више, што по гласу мојих порезних књижа, насипам моје куће бр. 2895—6 ја до краја 1892. године, уколико државни у толико и општински порез подмирио; на против кућни бр. 3109. (ходаја) оптерећен је неправилно на мене, пошто ја од г. 1884. на до 1890. ходају никако уживао нисам по је исту уживао мој брат Вићентије Балашевић, (што је и нашој како полицијској и порезној власти познато) па је на основу тога порезно знање требало да гледа да исплати из п. к. порезништва где је новац од продате ходаје 2 године дана у депозит лежао. У толико више што је сретством скелзуратора противзаконно од поседника Штадлера и др. исплаћено 125 фр. а из депозита узето 123 фр. 31 нов. свега 248 фр. и 31 нов. од мене припадајућег новца.

Према овом горе наведеном молим г. градоначелника да одреди два члана варош. представништва а ја ћу такође умотати двојицу грађана, а у исто време молио би да се и мој брат Вићентије позове при прегледању комисије е да би се ова ствар, као што рекох, како у интересу моме, тако и у интересу наше вароши једном расчистила.

Бршца 20. маја 1893.

Са поштовањем

НИКА БАЛАШЕВИЋ.

*) Без одговорности уредништва.

ИЗЈАВА.*)

Пошто смо доле потписани одборници Јарковачке прв. општине прочитали одговор на отворено писмо нашег председника цркв. општине у ваш цењени лист, молимо у хатар истине да ову нашу изјаву у ваш цењени лист уврстите и то:

Да је председник Јеса Коић у смислу нашег закључка од 3. јануара о. г. бр. 1. отворено писмо у цењени лист «Заставе» послао без да је и једне речи изврнуо нити је као што г. Мојић вели лажљиве закључке кројио, по да је сушту истину обелоданио.

Цео одговор г. Николе Мојића проглашујемо као лажан и пуц клевете даље да он нас никад звао није и да нам је саопштио како је он 100 фор. од председника добио, нити смо ми када нашег председника пречасној конзисторији тужили, због несавесног руковања нити смо ми г. Мојићу казали да скупуљену милостињу председнику не преда док истрага не изађе. и т. д.

*) За ствари под овом рубриком, не одговара уредништво никум погледу.

Лаж је да такове тужбе од наше стране има код пречасне конзисторије против нашег председника на против ми се поносимо са нашим председником, а с вама г. свештенице се стидимо, јер јавно клеветате поштена чо века. За то Вам довикујемо срам вас било. Оволико за сад а кад истрага дође до знаће и пречасна конзисторија за ваша дела.

У Јарковцу, 14. маја 1893.

Ж. НЕБРИЋИЋ, СТЕЈА ЖЕБЕЉАН,
перовођа, подпредседник

Коста Кнежевић,
Крста Крдуљ,
тутори.

ОДБОРНИЦИ:

Влада Марковић, Јевта Ђукић.
Јевта Попов, Милан Каначки.
Петра Жебељан, Мија Давинић.
Петра Шајбер.

ОПШТИ ПРОГРАМ ПРОСЛАВЕ

ЧЕТИРИСТОГОДИШЊИЦЕ „ОБОДСКЕ ШТАМПАРИЈЕ“

Према нашем прогласу о прослави четиристогодишњице ободске штампарије утврдили смо следећи општи програм:

1. Главна ће прослава бити на Цетињу и на Ободу 14 и 15 Јулија.

2. Уз то самједне с Обода излет преко Ђешанско нахије у Подгоруцу и на Дукљу, па преко Скадарског језера и Црнојевића Ријеке повратак на Цетиње.

3. С Цетиња излет на Ловћен.

Све ће то трајати четири до пет дана.

Дан прославе одређен је обзиром на брзе пароброде, који долазе у Котор са Сењске Ријеке и из Трета.

Ради олакшице путовања од Котора стајати ту гостима на услова два члана одбора.

Умољавају се гости, да сваки извести одбор о својој доласку најмање десет дана пре прославе.

Молимо сва уредништва словенских листа да изволе огласити овај програм.

Из десете одборске седнице

Цетиње, 25 априла 1893.

ОДБОР ЗА ПРИРЕЂИВАЊЕ ПРОСЛАВЕ.

ОГЛАСИ.

Важно!

за подузимаче грађевина

Свеже приспевши беоцински цемент, може се добити у свакој количини по фабричној цени у,

ГЛАВНОМ СТОВАРИШТУ

Беоцинске цемент-фабрике

Браће Сажбета

3-3

поседници пар. илина.

МИНЕРАЛНЕ

ВОДЕ.

Сад баш стигло ново пуњење:

Билнера, Борсекара, Емаер Кренике, Гисблерске, Карлсбадске и Молбадске, Левице, Љикерске, Маргаретске, Маријенбадске, Моаер, Агнеске, Парадеске, Пабзаурске, Ројчерске, Мариенквалске и Теплинске минералне воде, Даље Франценбад скесоли, карлсбадске соли, будимске воде, Ракоцке, Хуњадске и Франц Јосифа извора воде, добила је трговина

Браће Хофмана,

2-2 у Вршцу, главна пијаца.

Бр. 2066 1893

ОБЈАВА.

У смислу XVII зак. чл. од год. 1887. по ком се каламњење богиња приморава, дужни су родитељи и сви они којима је брига деча поверена да јошт у првој години живота дечу подвргну каламњењу, ако нису иста деча преболела праве богиње. —

Каламњење богиња на дечу од год. 1892 спровести се од 28-ога Маја до 26-ог Јуна 1893. год. п. р. к. сваке недеље и понедељника после подне од

3 до 5 сата у маџистратској дворани.

Позивају се овим сви родитељи и старатељи, да ради каламњења у горњем року донесу све прошле године рођену дечу и онда по каламњењу јошт једном за осам (8) дана дошети, да би се видело у колико је био успешно каламљене. —

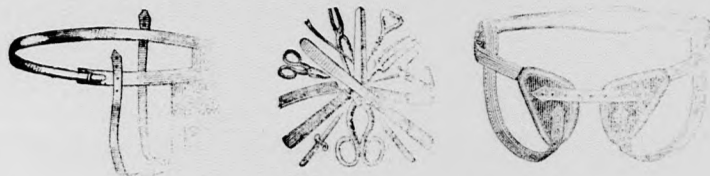
Ко то пренебрегне, биће кажњен од 1—50 фор.

Бршца 17 Маја 1893

БОДО

3-5

варошки кашетан.

Ј. ДИ ГЛЕРИЈА

ОШТРАЧ И ИЗГРАЂИВАЧ НОЖЕВА И БАНДАЖИСТА

у ВРШЦУ,

КФ. БР. 1024 ПРЕКО ОД ШЕТАЛИШТА.

II. H.

Доле потписани слободан сам известиштво грађанство, како одавде тако и са стране, да ћу моју радњу која постоји од г. 1877. на овд. пијаци, — усљед мога другог подужећа распродати, те зато препоручујем моје стовариште: стега, суспензорна, матерњача, пригатора, кристира, бопа за мокраћу и подметача за болесне; Петит — ове лимане обуће и шине као и разних хируршких апарата. Све ове инструменте и справе хируршке примам и на оправу. Сваке сорте сечива примам на оштрење и оправу. За свако сечиво које је од чистога челика зготовљено, дајем и гаранцију. Дакле, коме су овакви предмети потребни нека не пропусти ову zgodну прилику те нека набави што му треба а по најнижу цену.

Са поштовањем:

Ј. ДИ ГЛЕРИЈА.

ФАБЕРОВА ОРИЕНТАЛНА

МЕНАЖЕРИЈА

У ВРШЦУ НА МАЛОЈ ПИЈАЦИ

код „Хотел интернационала“ са тридесет лепих екземплара живих животиња. Препоручује да се види: од 5 год. девојчицу ИРМУ ФАБЕР, како се продукује с

ДРЖАНИМ КУРЈАКОМ

у кавезу показује дресуру ВУКА.

ЈОШ ДО САДА НИКАДА У ВРШЦУ НЕВИЂЕН

од 130 година живи

ДИВ-КРОКОДИЛ.

Менажерија је отворена од 9 сати ујутру до 9 сати у вече.

Сваког дана у 7 сати у вече:

главна представа и рањење животиња.

О празницима и недељом по две представе с по две ране животиња, у 3 сата по-подне и у 7 сати у вече.

ЦЕНА МЕСТА: 1. МЕСТО 20 Н., 2. МЕСТО 10 Н.

Џаци и деца плаћају на 1. месту само 10 нов.

Очекујући многобројну посету, препоручује се п. н. публици:

АЛЕКСАНДАР ФАБЕР,
поседник менажерије из Темшвар.